

44 prosent av nyutdannet ungdom må bli helsearbeidere hvis vi skal opprettholde dagens kvalitet på helsevesenet og pleie- og omsorgssektoren om 15 år. Det vil si nesten annenhver ungdom!

Slipp til private sykehus!

DEBATT

TRYGVE KASE

Kirurg og idrettslege, grunnlegger av Ringvollklinikken

Det er utenkelig at så vil skje. Hvem skal produsere og skape verdier, hvem skal bli lærere, hvem skal bli politi etc. når nesten en av to unge må bli helsearbeidere? I tillegg er vi blitt lovet enda bedre kvalitet, helsekøene skal bort, og statsminister Stoltenberg har lovet at eldreomsorgen skal skinne. Den yrkesaktive delen av befolkningen vil få en stadig større byrde. I 2025 vil en norske arbeider måtte forsørge 30 prosent flere ikke-arbeidende sammenlignet med i dag. Og dette er bare begynnelsen.

Når skal den politiske ledelsen i dette landet fokusere på at vi er på vei inn i en epoke med betydelig økning av befolkningsgruppen over 70 år. Norsk politisk ledelse har i mange år sett dette komme. Advarslene har kommet jevnlig fra fagmiljøet. En aldrende befolkning har økt behov for helsetjenester og sykehustjenester spesielt.

Vi kan importere arbeidskraft, sier ministerne våre. Men vi vet at importen av helsearbeidere er fallende. For eksempel har østeuropeiske leger og sykepleiere strømmet til Norge det siste 10-året. Nå er de i ferd med å returnere, fordi helsearbeidernes lønninger i disse landene har doblet seg de siste årene. Noen har nevnt import av helsearbeidere fra utviklings-

land som en mulig løsning. Jeg forutsetter imidlertid at det er en smule moral igjen i dette landet.

Afrika trenger helsearbeidere mer enn oss. Er det dårlig her, er det virkelig krise der. Og med lekkasje av helsearbeidere til utlandet, får man en kraftig lønnsstigning – noe som gjør det enda vanskeligere for disse landene. Det finnes bare én løsning: Effektiviteten i det private helsevesen er høy. Kirurger i offentlige sykehus strever med å få gjennomført fem operasjoner i uken. I det private snakker vi om 25 operasjoner (av samme dimensjon) i uken. Samlebånd? I så fall med meget god kvalitet. Her er det gjennomført mønster at samme kirurg diagnostiserer, informerer, opererer og kontrollerer. Med en slik aktivitet blir kirurgene meget gode. Og tenk hvilken utdanning nye spesialister kunne fått hos oss.

Undersøkelser (Ringvoll Klinikken, PRISY) viser at nær 100 prosent av pasientene i de private sykehusene er meget tilfredse med hva de har opplevd. Dette tyder på at man kan drive et godt helsevesen med mye større aktivitet enn vi ser i de statlige sykehusene i dag – med færre leger, færre sykepleiere og pleiepersonale. Slik kan vi gå eldrebølgen i møte med god samvittighet. Men dette passer ikke vår politiske ledelse. De norske offentlige sykehusene har et monopol i Helse-Norge. Staten kjøper for én prosent av sitt behov i de private sykehusene. Prisen staten betaler for behandling på de private sykehusene er dessuten langt lavere enn hva

det koster på de offentlige sykehusene, under 50 prosent.

De private kan behandle langt flere pasienter enn de statlige sykehusene for samme pris. Som eksempel kan nevnes at Ringvoll Klinikken bare med sin protesekirurgi (hoft- og kneproteser) sparer den norske stat for 13-14 millioner kroner i året! Tenk hvilket sparepotensial som ligger i å utvikle dette. Dette er penger vi kunne omfordelt i Helse-Norge. Men det passer ikke regjeringens ideologi. Jeg undres om de sover godt?

Bortsett fra Stoltenberg 1-regjeringen har alle norske regjeringer hatt allergi mot privat initiativ. «Man skal ikke tjene penger på helse», sier statsministeren. Jeg har kolleger i det offentlige helsevesen som har årsinntekt på én million kroner. Noen få land i Europa har ingen helsekøer. Disse landene har et blandet helsevesen med 30-50 prosent privat innslag. Norge har verdens dyreste skattefinansierte helsevesen. Vi har lange helsekøer, dårlig kvalitet på utdanning av nye spesialister og dårlig kvalitet på helsetjenesten generelt, vurdert i internasjonale, sammenlignende undersøkelser (SSB/Spekter). Eksempelvis er det dårligere overlevelse for kreftpasienter i Norge enn i andre land.

Nå må norsk politisk ledelse evne å ta grep som reduserer skadene av den kritiske helsesituasjonen landet kommer i om få år. Men da må de slutte å tenke dogmatisk.

Keiserens nye ord

DEBATT

ELLEN T. ANDRESEN

Oslo

Statsminister Stoltenberg har i det siste gått hardt ut og angrepet sykefraværet. Samtidig har Arbeids- og inkluderingsdepartementet oppnevnt en ekspertgruppe som skal vurdere mulige administrative tiltak for å få ned sykefraværet.

Ekspertgruppen skal se på bedre oppfølging av dagens regler, noe som ikke kan bety annet enn en strengere sykemeldingspraksis. En gjennomgang av stopp-punkt i sykefraværsløpet blir til at lengden på sykmeldingene skal kuttes betydelig. Aktivitetskrav for arbeidstaker fører til at uansett sykdom, skal du komme deg på

jobb. Og en vurdering av sykemelderens rolle vil bety at legene ikke lengre skal tenke på pasientenes beste, men må følge loven til punkt og prikke.

Imidlertid trenger vi ikke gå så langt som dette. Vi kan bare implementere Utdanningsdirektoratets «løsning» for å få ned elevfraværet i skolen.

Alt fravær skal føres på elevens vitnemål, men sykefraværet kan reduseres med 14 dager i et opplæringsår pga. sykdom. I et brev av 10. november presiserer direktoratet at det ikke er nødvendig med legeerklæring, men at det er tilstrekkelig med en signert melding fra foreldrene. Hvis eleven har fylt 18 år, kan eleven selv avgi en slik erklæring.

Derved gis elevene nå adgang til å skulke

så mye de vil inntil 14 dager så lenge det begrunnes med sykdom. Med et pennestrøk forvandles et mulig ugyldig fravær til gyldig fravær i beste orwellske ånd.

Så jeg foreslår at Stoltenberg endrer beregningsgrunnlaget for sykefraværet gjennom et administrativt tiltak. Inntil 14 dager av sykefraværet bør dekkes av arbeidstaker selv, noe som ikke behøver inngå i statistikken siden det ikke medfører kostnad for bedrift eller stat.

Jeg er sikker på at sykefraværet vil gå kraftig ned som resultat av disse administrative tiltakene. Og like sikker på at effektiviteten i bedriftene vil synke korresponderende. For da kan vi jo likeså godt gå syke på jobb og heve lønn som å ligge hjemme og tape penger?

NAVs nye system

JANNICHE BRUSTAD

Skribent, Oslo

I 2010 innfører NAV arbeidsavklaringspenger. Denne ordningen erstatter rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad. Intensjonen er at brukere skal slippe å bli sendt mellom ulike stønadsordninger. Det innføres også meldekort som må sendes NAV hver 14. dag. De gir grunnlaget for utbetaling.

Å bli sendt mellom ulike stønadsordninger har ikke vært det største problemet for brukere. Det har vært å forholde seg til mangelfull og motstridende informasjon fra NAV, endring av dokumentasjonskrav underveis, lang behandlingstid og forsinkede utbetalinger. I likhet med før vil brukere være avhengig av riktig informasjon fra NAV når det søkes om arbeidsavklaringspenger og sykdomsbildet må fremdeles dokumenteres. Det nye blir at bruker i tillegg må informere NAV hver 14. dag gjennom meldekortene om hvorvidt helsen tilsier om arbeid og aktivitet er mulig. Registreringsmengden vil øke betraktelig ved å innføre meldekort for et så stort antall mennesker. Systemet til NAV må derfor fungere bedre enn det til nå har gjort. Hvis ikke, vil nok en gang et stort antall mennesker være foruten inntekt med de problemene det medfører.

Det gjenstår å se om den nye ordningen faktisk kommer brukere til gode eller om det påfører ytterligere belastninger til en allerede utsatt gruppe mennesker.

Symboler og symboler

RAGNAR J. T. STENKJÆR

Oslo

Her forleden (16.12) tok Dagsavisen til orde for at Jens Stoltenberg burde tatt tog og ikke fly på sin klimareise til Køben. Og slik symbolisert et miljømessig verdigere veivalg, var vel tanken? Siden har flere debattanter slengt seg med på kritikken.

Men symbolikken får ikke mer relevans av det. Om det da ikke var meningen å flytte søkelyset over på skampletten Norges Statsbaner. Jeg mistenker at det er lenge siden redaktøren, eller d'herrer debattanter, har reist Oslo – København med tog. Jeg anbefaler dem å la være enda noen år. Jeg tok turen av ren nostalgi. Ville kopiere gamle dagers behagelige togreiser til Europa, bykjerne til bykjerne, unngå buss til/fra flyplass, rigorøse sikkerhetstiltak, trange flyseter, bagasjekøer. Nyte landskapet fra togvinduet, eller sove meg fram på nattog. Og i tillegg spare miljøet.

Men nei; NSB kjører bare til Trollhättan. SJ har buss derfra til Göteborg, og tog videre til København. Der er ingen nattog, bare nattbuss.

Jeg synes jeg ser Jens og hans sekretærer. Løpende mellom tog, busser og tog igjen. Bære sine bagasjer selv, slite og stress. Og så NSB da: Servicen og komforten er lite merkbar. Vil man litt nærmere det som burde være minimumsstandard i 2009, må man ut med en hundrings i tillegg. Og selv da er man milevis fra europeisk nivå. Somletog. Elendig skinnegang. Gamle vogner. Nedslitte seter som ikke alltid lar seg felle ned. Ingen servering. Kaffe- og vannautomat i ustund. Bedre på SJ. De eneste virkelig positive symboler vi så på turen, var SJs postere om at de bygger ny jernbane Göteborg-Trollhättan, ferdig 2011.